

EUROPSKI SOCIJALNI FOND

Potpora obrazovanju i osposobljavanju 2014. – 2018.

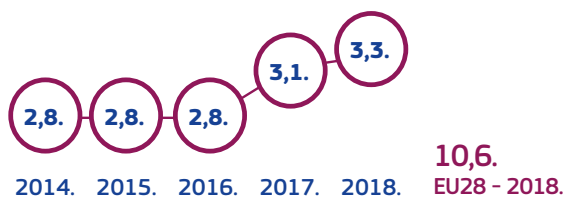
HRVATSKA

SAŽETAK

Financijska sredstva za Tematski cilj 10 ESF-a upotrebljavaju se za potporu obrazovanju, osposobljavanju i strukovnom osposobljavanju za vještine i cjeloživotno učenje. U Hrvatskoj je takvim projektima dodijeljeno više od 529 milijuna eura, a u njima je do kraja 2018. sudjelovalo 43 991 osoba. U ovom informativnom letku ukratko se navode glavne aktivnosti, ishodi, rezultati i lekcije koje su do sada naučene iz provedbe ESF mjera potpore obrazovanju i osposobljavanju u Hrvatskoj.

SOCIOEKONOMSKI KONTEKST I IZAZOVI

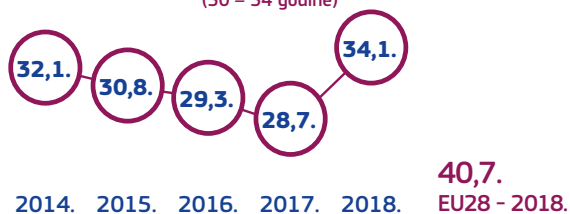
Stopa RNŠ (%)

► Stopa **ranog napuštanja školovanja (RNŠ)** vrlo je niska u Hrvatskoj, ispod nacionalnog cilja od 4 % ili manje, a još niže od cilja od 10 % ili manje, postavljenog u okviru programa EU2020.

► Stopa **visokoobrazovanih osoba** porasla je s 24,5 % u 2012. godini na 34,1 % u 2018., ali Hrvatska ostaje ispod cilja od 40 % postavljenog u okviru programa EU2020. Uz to, stopa nezaposlenosti osoba s visokoškolskim kvalifikacijama relativno je visoka, djelomično zato što većina studenata diplomira u području humanističkih i društvenih znanosti koji imaju nisku stopu mogućnosti zapošljavanja.

Stopa visokoobrazovanih osoba (%)
(30 – 34 godine)

► **Ograničeno sudjelovanje odraslog stanovništva u obrazovanju i osposobljavanju**, po stopi 2,9 % u 2018. godini, **znatno ispod EU prosjeka**, kao i nezadovoljavajuća razina kvalitete i relevantnosti dostupnih programa dodatne su prepreke za mogućnosti zapošljavanja radne snage i postizanja viših razina kvalifikacija.

► **Obrazovna postignuća** u čitanju, matematičkim i prirodoslovnim vještinama bila su **ispod prosjeka OECD-a** 2015. godine. Potrebne su reforme kako bi se promijenile metodologije poučavanja u školama i kako bi se uvelo trajno osposobljavanje nakon škole.

► Kurikulumi i programi na svim razinama obrazovanja često su **zastarjeli i nisu u skladu s potražnjom na tržištu rada**, osobito u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (S00).

Stopa sudjelovanja odraslih u dobi od 25 do 64 godine
u obrazovanju i osposobljavanju (%)
(posljednja 4 tjedna)

OBJAŠNJENJA

ESF Europski socijalni fond

TO10 Tematski cilj 10

OP Operativni program

IP Investicijski prioritet

* Brojke prikazuju status aktivnosti ESF-a u okviru Tematskog cilja 10 i njegova četiri investicijska prioriteta za programsko razdoblje 2014. – 2020. provedene do kraja 2018., sukladno izvješću od 1. listopada 2019. U brojnim slučajevima aktivnosti još nisu bile dovršene dotad ili su tek nedavno počele.

* Budući da je jedna osoba mogla više puta sudjelovati u ESF operacijama, prijavljuje se broj sudjelovanja, a ne broj sudionika. Tehnička pomoć nije obuhvaćena ovim nalazima.

* U slučajevima u kojima prikaz ukupnog broja sudionika prema statusu zaposlenosti, dobi i stupnju obrazovanja ne doseže 100 %, obilježja znatnog broja sudionika u operativnom programu nije bilo moguće uključiti.

Potpora obrazovanju i osposobljavanju 2014. – 2018.

PRIORITETI I MJERE ESF-A U HRVATSKOJ

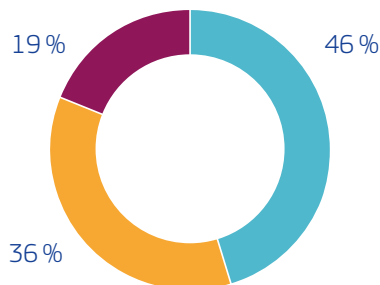
- ▶ U Hrvatskoj postoji **jedan** Operativni program ESF-a: „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.”
- ▶ Prioriteti OP-a za obrazovanje i osposobljavanje su sljedeći:
 - ▶ **poticati više učenika, osobito učenica, na obrazovanje u području STEM-a i IKT-a** te drugim područjima utvrđenim nacionalnim strategijama gospodarskog razvoja i industrijskim strategijama.
 - ▶ osigurati **poticaje za poboljšanje sustava osposobljavanja kroz rad**, razvoj kurikuluma u sektoru SOO-a i uspostavljanje nacionalnih i regionalnih centara za poboljšanje osiguranja kvalitete i osposobljavanja na radu za nastavnike.
- ▶ pružiti potporu uspostavljanju **sveobuhvatnog i održivog sustava uključivanja djece s invaliditetom** u vrtić i osnovnoškolsko obrazovanje, kao i programa osposobljavanja na radu za nastavnike i drugo osoblje koje radi s učenicima s invaliditetom.
- ▶ pružiti potporu **vrednovanju informalnog učenja i potporu odraslim učenicima** da podignu svoje razine kvalifikacija.

32 % ukupnog financiranja ESF-a¹...

529 411 765 €

...dodijeljeno je sljedećim prioritetima T010: **pristup kvalitetnom visokoškolskom obrazovanju (46 %), pristup cjeloživotnom učenju (36 %); i poboljšanje relevantnosti obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada (19 %).**²

Dodjela sredstava za Tematski cilj 10 ESF-a

- Poboljšanje kvalitete i pristupa visokom obrazovanju – IP10.ii
- Poboljšanje pristupa cjeloživotnom učenju – IP10.iii
- Poboljšanje relevantnosti obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada – IP10.iv

TRENTAČNO STANJE

Stopa dodijeljenih sredstava proračuna ESF-a T010 se poboljšava (s 10 % u 2016. na 48 % u 2018. godini), ali razina potrošnje je među najnižima u EU-u.

Ukupni broj sudionika u programima T010 do kraja 2018. godine:

43 991

- ▶ **16 224** sudionika u aktivnostima za poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja i pristupa visokom obrazovanju. Većina je bila mlađa od 25 godina i neaktivna. Stopa uspješnosti iznosila je 66 %.
- ▶ **25 222** sudionika u aktivnostima za poboljšanje pristupa cjeloživotnom učenju. Većina je bila mlađa od 25 godina, sa završenim osnovnoškolskim i srednjoškolskim obrazovanjem. Stopa uspješnosti iznosila je 70 %.
- ▶ **25 222** sudionika u aktivnostima za poboljšanje relevantnosti obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada. Većina ih je bila zaposlena i visokoobrazovana. Stopa uspješnosti iznosila je 102 %.

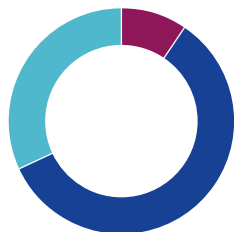
¹ Obuhvaća financijska sredstva EU-a i nacionalno sufinanciranje.

² Ukupna brojka ne iznosi 100 % zbog problema sa zaokruživanjem.

Potpora obrazovanju i osposobljavanju 2014. – 2018.

PROFILI SUDIONIKA KOJI SU PRIMILI POTPORU

Status zaposlenja

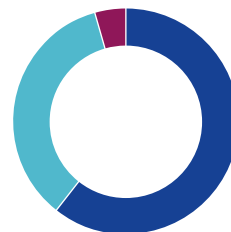
9 % (4 080) Nezaposleni
 55 % (24 121) Neaktivni³
 30 % (13 312) Zaposleni

Spol

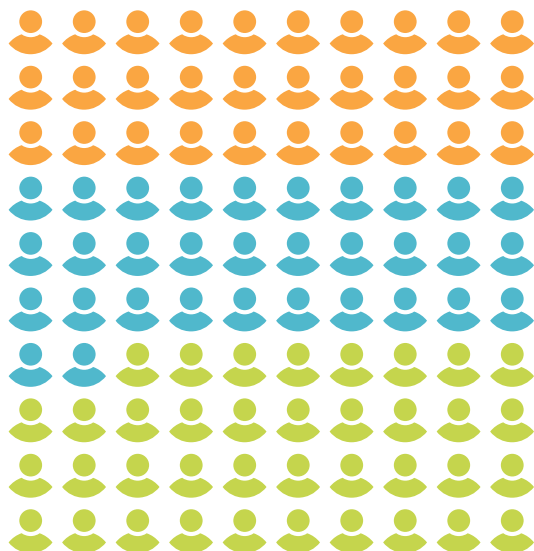

59 % Žene
 41 % Muškarci

Dob

57 % (25 286) <25 godina
 33 % (14 465) 25-54 godina
 4 % (1 666) >54 godina

30% Primarno (ISCED 1) ili niže sekundarno (ISCED 2) obrazovanje⁴
 32% Više sekundarno obrazovanje (ISCED 3) ili obrazovanje poslije sekundarnog (ISCED 4)
 38% Visoko obrazovanje (ISCED 5-8)
 0% Bez obrazovanja (nema ISCED)

2 272
Migranti

63
Druge osobe u nepovoljnom položaju

4 968
Sudionici s invaliditetom

55
Beskućnici

Dosadašnja ključna postignuća aktivnosti u okviru T010 u Hrvatskoj obuhvaćaju⁵:

- ▶ **4 993** uspješnih rezultata ostvareno je nakon sudjelovanja u aktivnostima financiranim sredstvima ESF T010, od čega:
- ▶ **3 131** neaktivnih sudionika je počelo tražiti posao
- ▶ **658** sudionika je pohađalo obrazovanje ili osposobljavanje
- ▶ **847** sudionika je steklo kvalifikaciju
- ▶ **357** sudionika se zaposlilo
- ▶ **730** sudionika se našlo u povoljnijoj situaciji na tržištu rada šest mjeseci nakon završetka projekta

³ Neaktivno stanovništvo može obuhvaćati primjerice predškolsku djecu, školsku djecu, studente, umirovljenike, kućanice i muškarce koji skrbe o domu, pod uvjetom da ne rade i nisu dostupni ili ne traže posao.

⁴ ISCED je referentna klasifikacija UN-a za organizaciju obrazovnih programa i srodnih kvalifikacija po stupnjevima i područjima obrazovanja.

⁵ Podaci o sudionicima prikupljaju se po ulasku u aktivnosti. Podaci o rezultatima prikupljaju se po okončanju aktivnosti ili i kasnije. Zbog vremenske razlike, ta se dva skupa podataka (sudionici i rezultati) ne bi smjela izravno uspoređivati.

NAUČENE LEKCIJE

► Usklađenost s preporukama za pojedine države EU-a

Strategija operativnog programa u skladu je s posebnim preporukama za Hrvatsku koje su usmjerene na mjere za poboljšanje relevantnosti obrazovanja za tržište rada i kvalitete ishoda obrazovanja modernizacijom kvalifikacijskih sustava, uvođenjem kvalitetnih mehanizama osiguranja kvalitete i poboljšanjem prijelaza iz obrazovanja na tržište rada, osobito kroz jačanje strukovnog obrazovanja i učenja kroz rad.

► Usklađenost s drugim europskim strukturnim i investicijskim fondovima

Projekti ESF TO10 u Hrvatskoj u skladu su s drugim potprogramima financiranim sredstvima ESF-a. Također su dobro usklađeni s Inicijativom za zapošljavanje mladih u smislu poticanja mogućnosti za mlade i olakšavanja njihova uključivanja na tržište rada, te s EFRR-om u razvoju STEM-a, odgovarajućih radnih vještina i IKT-a u školama.

► Potreba za jednostavnijim sustavom izvještavanja

Ključni izazovi u razvoju provedbe projekata ESF TO10 obuhvaćaju potrebu za pojednostavljenjem postupaka upravljanja i smanjenjem administrativnih procedura i zahtjeva. Priprema i razvoj jedinstvenog informacijskog sustava upravljanja ugovorima i izvještavanja – eFondovi – trebala bi osigurati bržu i učinkovitiju komunikaciju između različitih dionika ESF projekata u Hrvatskoj.

► Izazovi u pogledu kapaciteta

Kako bi se poboljšao učinkoviti odabir i provedba projekata, tijelima za upravljanje i nadzor u Hrvatskoj potrebni su veći kapaciteti. To obuhvaća dodatno upravljačko osoblje i pružanje osposobljavanja na poslu u procedurama i praksama upravljanja ESF-a.

► Utjecaj na digitalno obrazovanje

Kombinacija novčanih sredstava ESF-a i EFRR-a omogućila je provedbu velike reforme digitalnog obrazovanja u Hrvatskoj kombiniranjem projekta „e-škole”, koji se kao pilot-projekt proveo u 151 školi, a trenutno se provodi u čitavoj zemlji, i projekta kurikularne reforme, koji je kao pilot-projekt obuhvatio 74 škole, a sada se postupno uvodi u sve škole. Završetak provedbe oba projekta predviđa se za 2022. godinu.

PRIMJERI PROJEKATA

► E-škole

ESF podupire razvoj digitalnih kompetencija nastavnika kako bi se osiguralo da budu spremni za uvođenje inovacija u području IKT-a u svoje pedagoške prakse. Sredstva ESF-a doprinose sveobuhvatnijoj inicijativi e-škola čiji je cilj povećanje upotrebe informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) u primarnom i sekundarnom obrazovanju u Hrvatskoj, osiguravanjem IKT opreme i obrazovnih alata za škole i nastavnike.

► IURISPRUDENTIA

Cilj projekta je poboljšanje kvalitete obrazovanja na pravnim fakultetima sveučilišta u Osijeku, Rijeci i Splitu. Projekt razvija kvalifikacijske standarde za integrirane programe preddiplomskih i postdiplomskih studija teza stručne upravne programe. Cilj mu je također razvoj djelomičnih standarda zanimanja.

► Kvalifikacijski okvir

Projekt razvija standarde zanimanja i kvalifikacija za nastavnike u skladu s provedbom Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Projekt je osobito usmjeren na nastavnike IKT-a, fizike, biologije, kemije i matematike.

DODATNE INFORMACIJE

Europska komisija, Studija u prilog evaluaciji potpore ESF-a za obrazovanje i osposobljavanje (Tematski cilj 10)

Evaluacijski plan Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2019/12/Evaluacijski_plan_2014-2020_izmjene_2019.pdf

ESF u Hrvatskoj <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=383&langId=en>

Mrežna stranica ESF-a u Hrvatskoj: <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/>

